

de Fietsbel

periodiek van de Fietsersbond, afdeling Haagse Regio

ALGEMENE LEDENVERGADERING OP 5 JUNI

FIETSERSBOND GAAT NAAR RECHTER

OPENING RANDSTADRAILTUNNEL

INHOUD

2. VAN DE VOORZITTER

3. HAAGLANDEN: REGIONALE PARTNER FIETSEBOND

4. BIESIEKLETTE 25 JAAR.

5. AGENDA EN ALGEMENE LEDENVERGADERING.

6/7. JAARVERSLAG 2007

8. FINANCIËEL OVERZICHT EN BEGROTING

9-13. AFDELINGSNIEUWS UIT DEN HAAG

14/15. AFDELINGSNIEUWS UIT LEIDSCHENDAM/VOORBURG, ZOETERMEER EN RIJSWIJK

16/17. AFDELINGSNIEUWS UIT WESTLAND, ALGEMEEN NIEUWS

18. KORTE BERICHTEN

19. COLOFON EN BON

20. HANDIGE ADRESSEN

VAN DE VOORZITTER

Fietsen is gezond. De fiets is het snelste vervoermiddel in stedelijke gebieden. Dat is allemaal positief, maar hoe staat het met de veiligheid? Het aantal ongelukken waarbij fietsers zijn betrokken, is naar verhouding fors toegenomen. Fietsers zijn kwetsbare verkeersdeelnemers. De Haagse raadsleden van de commissie Verkeer hebben dat goed begrepen. Eind maart bespraken zij het Meerjarenplan Verkeersveiligheid 2008-2011. Hoewel het over de veiligheid van al het verkeer ging, uitten de raadsleden (van alle partijen!) voornamelijk hun bezorgdheid over de veiligheid van het fietsverkeer. Een greep uit de opmerkingen:

- 'Meer aandacht voor fietsers en voetgangers';
- 'De fiets moet expliciet aan bod komen';
- 'Bij opbrekingen wordt geen rekening gehouden met het fietsverkeer';
- 'De fietser ontbreekt';
- 'Voor schooltijd geen vrachtauto's in de stad';
- 'Fietsstroken zijn niet veilig';
- 'Veel beter onderhoud van fietspaden'.

Als het aan deze raad ligt wordt de veiligheid van het fietsverkeer flink verbeterd. Wat in het plan staat en wat de raadsleden veranderd willen zien, moeten de fietsers straks op straat terug vinden. Dat vraagt wel enig geduld. Niet onbelangrijk is dat straks niet alleen de plekken waar veel verkeersongelukken voorkomen worden aangepakt, maar ook de plekken waar men een *gevoel* van onveiligheid heeft. Dat is nieuw.

Overigens kunnen wij, fietsers, zelf ook heel veel bijdragen aan onze veiligheid. Het veiligheidsplan vindt u op de website van de gemeente Den Haag. Ons commentaar op het plan vindt u op onze website onder 'Den Haag, Verkeersveiligheid'.

Daan Goedhart

OP DE VOORPAGINA: PARKENROUTE OFFICIEEL GEOPEND

Diverse fietsers hadden de bordjes al ontdekt en sommigen vroegen zich af wat dat nou weer was: de Parkenroute. Velen van u kennen de Parkenroute misschien nog uit het verleden. De eerste versie dateert uit 1994 en heeft jarenlang dienst gedaan. Maar geleidelijk aan verdwenen de routebordjes van het Malieveld, Clingendael en de andere groene gebieden waar de route doorheen liep. Verzamelaars bleken er gek op. Maar nu is er dan de nieuwe Parken-

route. De nieuwe route leidt u door groengebieden langs de kuststrook, in het zuidwesten en in het noordoosten van Den Haag. In totaal ruim zestig kilometer fietsplezier. Op pagina negen kunt u meer lezen over de feestelijke opening van de Parkenroute.

De foto op de voorpagina is genomen op het startpunt, bij het pannenkoekenhuis op het Malieveld.

HAAGLANDEN: REGIONALE PARTNER FIETTERSBOOND

De Fietzersbond Haagse Regio heeft contact met diverse bestuurslagen in de regio. De Fietsbel interviewt regelmatig een vertegenwoordiger van deze contacten om te laten zien wat er zoal gebeurt op fietsgebied. Dit keer een interview met Dick de Korte, senior beleidsmedewerker en project-leider fiets van het Stads-gewest Haaglanden.

Het Stads-gewest Haaglanden is een samenwerkingsverband van negen gemeenten die werken aan een goede bereikbaarheid, betaalbaar en goed woningaanbod, gezond leefklimaat, goede werkgelegenheid, versterking van het groen en effectief georganiseerde jeugdzorg. De gemeenten zijn: Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland, Zoetermeer.

Wat is de rol van het Stads-gewest op fietsgebied?

Het Stads-gewest wil een regionaal fietsroutenet realiseren, de regionale fietsvoorzieningen (stallingen, bewegwijzering) verbeteren en het fietsgebruik actief stimuleren. Het Stads-gewest is co-financier in dit kader, coördineert het Vierjarenprogramma fiets waarin 100 fietsprojecten zijn opgenomen en ziet toe op de naleving van de planning.

Wat is de relatie tussen het Stads-gewest, de gemeenten en de provincie en hoe is de verdeling van de taken/acties op fietsgebied?

Wij zijn fietspartners van elkaar. Het Stads-gewest stelt onder meer een Vierjarenprogramma fiets op met de bovengenoemde drie taakvelden samen met alle betrokkenen. De negen Haaglandengemeenten en de provincie zijn als wegbeheerder verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma.

Waar komen de ideeën voor het fietsverkeer vandaan en welke rol speelt de Fietzersbond in het geheel?

Ideeën komen van allerlei kanten. Het regionale Platform fiets bijvoorbeeld komt vier keer per jaar bijeen en is een belangrijke inspiratiebron. De Fietzersbond, zowel landelijk, regionaal als lokaal, speelt een ac-

tieve rol bij alles wat wij doen op fietsgebied.

Welke projecten zijn de afgelopen jaren gerealiseerd en welk onderwerp is voor 2008 actueel op fietsgebied?

Sinds 2003 zijn 70 fietsprojecten in de regio gereed gekomen. Vanuit het eerdere Vijfjarenprogramma 35 projecten en vanuit het huidige Vierjarenprogramma ook inmiddels 35. Tot en met 2015 heeft het Stads-gewest 130 miljoen euro beschikbaar voor regionale fietsprojecten vanuit het programma fiets. Voorbeeld is de fraaie fietstunnel A12 / Veenweg die in 2007 is afgebouwd.

Het laatste succes is de recente opening van de fietstunnel IJscubweg (een van de 100 projecten) in Den Haag onder de sporen van RandstadRail. Fietzers vanuit Zoetermeer, Leidschenveen en Voorburg kunnen via de nieuwe fietstunnel nu snel richting Bezuidenhout, Den Haag Centrum en Scheveningen. De kosten bedragen 2,8 miljoen euro en zijn volledig betaald uit ons regiofonds.

Op dit moment zijn de uitbreidingsvoorstellen voor het regionale fietsroutenet actueel. Voor 2008 staat tevens in de Haagse regio de aanbesteding van het fietsviaduct bij Ypenburg over de A4 op de rol, naast

verbetering van de regionale bewegwijzering en verbetering van de fietsverbindingen rondom de A12. Daarnaast is het Stads-gewest onder meer bezig met een nota over verbetering van fietsparkeervoorzieningen.

Welk onderwerp mag wat jou betreft wel meer aandacht of geld krijgen?

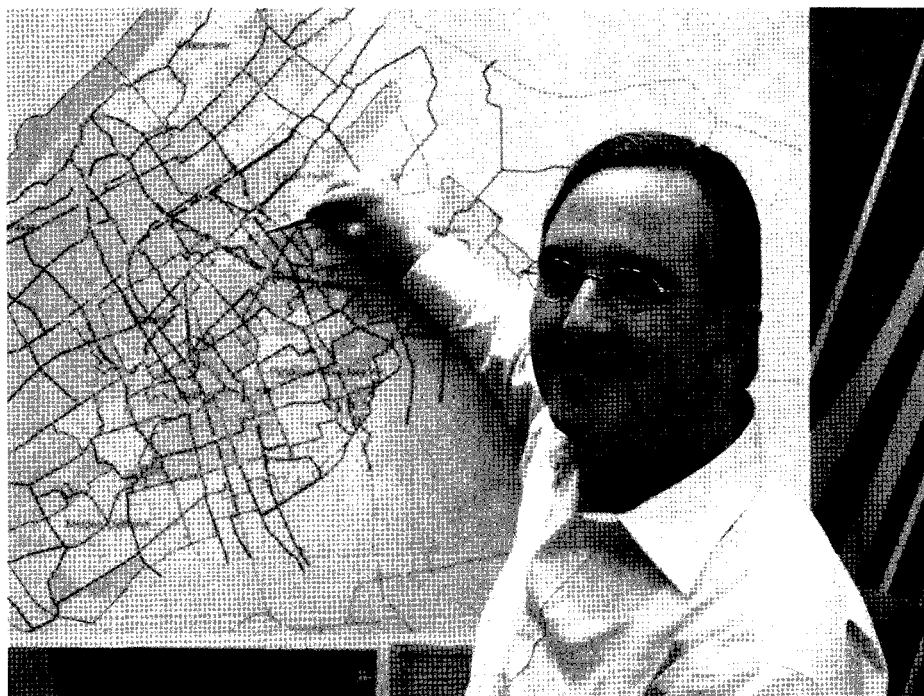
Het onderhoud door de tien wegbeheerders! Soms zijn er zulke diepe kuilen in de weg of het fietspad, dat het echt levensgevaarlijk is. Via onze jaarlijkse routekeuring van een gedeelte van het regionale fietsroutenet proberen we vanuit het Stads-gewest daar wel een vinger op te leggen.

Wat wil je beslist nog kwijt in dit interview?

De samenwerking met de Fietzersbond ervaar ik als heel positief; zowel landelijk als met de Haagse Regio en andere (lokale) afdelingen. We zijn echt fietsbondgenoten en daarmee bereik je meer.

Astrid van Vliet

Op de site: <http://www.haaglanden.nl> staat meer informatie over het Stads-gewest Haaglanden en in het bijzonder het fietsverkeer.

Dick de Korte wijst op de kaart van het regionale fietsroutenet het recent aangelegde Zuidelijk fietsviaduct over de A4 aan.

BIESIEKLETTE, EEN 25 JAAR JONGE SUCCESFORMULE

Biesieklette, beheerder en exploitant van fietsenstallingen, bestaat in 2008 precies 25 jaar. Het werkgelegenheidsproject uit het crisisjaar 1983 is succesvol gebleken. Honderden mensen hebben er een zinvolle tijdsbesteding, hernieuwd zelfvertrouwen en misschien zelfs een vaste baan elders aan te danken.

Directeur Herman de Graaff, inmiddels al aan zijn vijftiende jaar bij Biesieklette, somt op: 'In het begin hadden we 12 stallingen en 35 beheerders, nu respectievelijk 65 en 180'. De Graaff heeft in zijn tijd als directeur (de functie bestaat sinds 1998) veel zien veranderen. Veel veranderingen heeft hij zelf in gang gezet, maar als werkgelegenheidsproject was natuurlijk ook politieke invloed constant merkbaar. De Graaff: 'De wet Werk en Bijstand, die in januari 2005 van kracht werd, heeft tot een accentverschuiving geleid. Het werkgelegenheidsaspect is nog belangrijker geworden. We zijn meer aandacht gaan besteden aan de doorstroom naar een reguliere baan, door onze mensen goed te coachen en te begeleiden. Bij ons kunnen ze maximaal twee jaar aan de slag. Reguliere banen hebben we niet te vergeven. In ons werk, ook bij het opzetten van nieuwe projecten, hebben we dus niet alleen te maken met de verkeersafdelingen van de gemeenten. Sociale Zaken vormt altijd een belangrijke factor.'

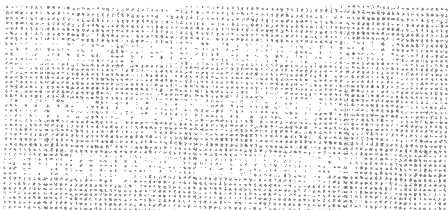
Biesieklette moet constant nieuwe beheerders werven, want na twee jaar hebben ze ofwel een andere baan of opleiding, ofwel zitten ze weer in een uitkeringssituatie. 'We hebben nooit echt verlegen gezeten om personeel', vertelt De Graaff, 'mensen vinden het vaak enorm leuk om bij Biesieklette te werken.'

FIETS EN STAL

De Graaff: 'De gemeente Den Haag wil stallingen met kwaliteit. Dat vindt zijn weerslag in het project Fiets en Stal. In dat kader worden nog deze zomer twee nieuwe stallingen geopend, aan de Prinsegracht en op de Grote Markt. De stalling aan de Leyweg, ter hoogte van de

Hengelolaan, wordt opgewaardeerd. En de stalling naast zwembad Zuiderpark wordt verplaatst naar een beter zichtbare plek.'

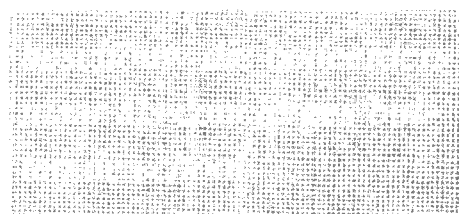
Het is niet alleen maar hosanna. De stalling die sinds 2003 op het Koninigin Julianaplein stond, is inmiddels verdwenen. In september van dit jaar verrijst naast het Centraal Station een fietsflat waar alleen onbewaakt gestald kan worden. De fietsflat is bedoeld als overbrugging tot de nieuwe ondergrondse stalling klaar is. Een rol voor Biesieklette is daar niet in weggelegd. 'We wisten van begin af aan dat onze stalling daar tijdelijk zou zijn', vertelt De Graaff, 'maar voor sommige beheerders was het toch even slikken toen ze hoorden dat het eind nabij was. De klanten vinden het ook erg jammer. Wat mij betreft kan er naast de NS-stalling ook een Biesieklette-stalling bestaan, dan kunnen de mensen kiezen. Maar zoals het er nu uitziet, zal dat helaas niet gebeuren.'

Biesieklettebeheerder zijn is meer dan alleen maar bonnetjes afscheuren. Enkele stallingen, buiten Den Haag, zijn bij wijze van experiment voorzien van computers die in directe verbinding staan met het Biesieklette-kantoor. Zo zijn de 'stalmomenten' voortdurend te volgen en doen de beheerders computerervaring op. In de optiek van Herman de Graaff moet een Biesieklette-stalling méér zijn. 'Ik zie een stalling als een servicepost. Het is niet alleen maar toezicht houden. Vandaar dat we ook buggies verhuren, een paar duizend verhuringen per jaar, en rolstoelen en rollators.'

SCHOLEN EN REPARATIES

Een enorme verschuiving die binnen de organisatie heeft plaatsgevonden is de oprichting van de schoolstallingen. Inmiddels laten dertig scholen de fietsen van de leerlingen bewaken door Biesieklette. De Graaff: 'Beschouw die beheerders maar als conciërges buiten de school. De scholen zijn enthousiast en de beheerders ook.'

Trots vertelt De Graaff over weer een nieuwe ontwikkeling binnen zijn onderneming. In de Biesieklette-stalling in het nieuwe winkelcentrum De Veste in Delft worden medewerkers opgeleid tot fietstechnicus. Eén dag in de week gaan ze naar school, de andere dagen staan ze in de werkplaats om onder toezicht van een leermeester fietsverlichting te repareren, banden te verwisselen, remmen af te stellen en wat dies meer zij.

Merkt de klant nog iets van het jubileum? Ja. Iedere vijftienvijftigste aanvrager van een jaarabonnement in Den Haag ontvangt dit abonnement gratis.

Bob Molenaar

STEM OUDSTE AFDELING FIETSBOND MOET BLIJVEN KLINKEN!

Zoals u in deze Fietsbel weer kunt lezen, is er veel werk te doen. De huidige bestuursleden zijn op zoek naar enthousiaste mensen die de stem van de Fietzersbond in diverse overleggen laten horen. Het huidige bestuur draait al een paar jaar vol enthousiasme en energie mee. Maar de leden zijn op zoek naar nieuwe bestuursleden die hen komen helpen en op den duur het stokje overnemen! En zij kunnen u wegwijs maken in alles wat bij het bestuurswerk komt kijken. Gebruik hun ervaring en meld u nu aan als bestuurslid.

Is bestuurswerk niets voor u, maar wilt u wel de handen uit de mouwen steken? Dan kunt u zich melden als vrijwilliger en meedoen aan diverse evenementen.

Kom naar de algemene ledenvergadering om kennis te maken met het bestuur en andere vrijwilligers van de Fietzersbond Haagse regio.

Meer informatie kunt u opvragen bij:
Daan Goedhart, voorzitter.
E-mail: dago62@xs4all.nl
Bob Molenaar, secretaris. E-mail: bob.molenaar@haagsmilieucentrum.nl

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Hierbij bent u uitgenodigd voor de algemene ledenvergadering van de Fietzersbond van de afdeling Haagse Regio op 5 juni 2008 in HOF, Rivier-
vismarkt 2 te Den Haag, aanvang 20.00 uur.

Agenda

1. Opening en welkom
2. Mededelingen
3. Notulen vorige ALV
4. Jaarverslag 2007
 - a. bespreking
 - b. goedkeuring
5. Financiële verslag 2007
 - a. bespreking
 - b. verslag kascommissie
 - c. goedkeuring

6. Samenstelling regiobestuur: de huidige bestuursleden zijn herkiesbaar; eventuele tegenkandidaten kunnen zich opgeven bij de secretaris mits hun kandidatuur aantoonbaar door ten minste twee leden gesteund wordt.
7. Beleidsvisie
 - a. brainstorm
 - b. wensen/ideeën van leden
8. Rondvraag
9. Sluiting, met aansluitend een hapje en een drankje

De vergadering vindt plaats op de eerste etage. Er is een bewaakte fietsenstalling op de Grote Markt. Bovendien staan er fietsbeugels voor de deur.

DE FIETSBOND AFDELING HAAGSE REGIO IN 2007

ORGANISATORISCH

De bestuurssamenstelling van de Fietzersbond afdeling Haagse regio bleef in 2007 ongewijzigd. Wel waren er wijzigingen binnen de onderafdelingen. Leidschendam-Voorburg verwelkomde Jan Hees en nam afscheid van Jan Diekema. Willy Janzing trok zich terug uit de onderafdeling Rijswijk, waar Willem Teerlink het bestuur kwam versterken. Den Haag moet voortaan verder zonder de zeer actieve vrijwilliger Marc Beek, die naar Harderwijk verhuisd is. Gesprekken met de afdeling Delft om te komen tot verdergaande samenwerking leidden helaas niet tot resultaat. In 2007 schreef de Fietzersbond afdeling Haagse regio voor het eerst in haar bestaan een beleidsnotitie met haar doelstellingen en hoe die te verwezenlijken. De notitie is te vinden op onze website.

Het afdelingsbestuur kwam in 2007 viermaal bijeen. Er werd één algemene ledenvergadering gehouden. Ook namen wij deel aan verschillende overlegsituaties: de landelijke Ledenraad, de provinciale raad van de Fietzersbond in Zuid-Holland (overleg tussen de verschillende Zuid-Hollandse afdelingen), het platform Fiets van het Stadsgebied Haaglanden en de Raad van Toezicht van het Haags Milieucentrum. Niet specifiek op fietsgebied zijn onze vertegenwoordigingen in het Consumentenplatform openbaar vervoer, de Klankbordgroep VCP (verkeerscirculatieplan) en de Klankbordgroep Binckhorst. De secretaris is door de afdeling afgevaardigd in de Adviescommissie Duurzaamheid en Milieu (ADM), een commissie die het college van B&W over genoemde beleidsterreinen adviseert. Afgevaardigden waren aanwezig in Milieucafé De Derde Dinsdag toen daar een fiets-item op de agenda stond.

DE ONDERAFDELINGEN

In zijn streven om het steeds hinderlijker sluipverkeer door **Wassenaar** te ontmoedigen, kwam het college van burgemeester en wethouders met een plan om een stuk drukke sluiproute om te bouwen tot 30km-zone.

Een paar honderd meter fietspad zou dan moeten wijken voor niet dringend benodigde parkeer ruimte, en circa een kilometer reeds gepland en zeer gewenst fietspad zou niet worden aangelegd. De Fietzersbond stuurde een scherpe protestbrief aan het college en alle gemeenteraadsleden persoonlijk. Volgens betrouwbare bronnen is dit plan geschrapt. Verder sprak de bond in over gemeentelijke plannen om (onveilige) fietsstroken aan te leggen in smalle straten met auto parkeerstroken.

Veel tijd heeft **Rijswijk** besteed aan het fietsparkeerplaatsen-onderzoek: op veel plaatsen zijn onvoldoende parkeermogelijkheden. Het onderzoek werd aangeboden aan wethouder Jense, die het probleem onderkent. De contacten met de gemeente worden steeds beter; toch blijft er nog veel te wensen over. De ludieke fietsverlichtingsactie in het najaar werd door fietsers zeer gewaardeerd. De jaarlijkse fietstocht trok zo weinig belangstelling dat deze in 2008 niet zal worden georganiseerd.

Tijdens een fietstocht door **Leidschendam-Voorburg** met de wethouder Verkeer en enkele verkeersambtenaren werd stilgestaan bij knelpunten en werden de mogelijkheden voor verbetering verkend. Jarenlang lobbyen voor gratis bewaakte fietsenstallingen in Leidsenhage en de Julianabaan in Voorburg resulteerde eindelijk in een uitvoeringsbesluit van het gemeentebestuur. ProRail gaat de verreweg ontoereikende fietsparkeervoorzieningen bij de NS-stations uitbreiden. We hebben de plannen beoordeeld en denken dat de uitbreiding voor de komende tijd voldoende is. De onderafdeling was aanwezig op de milieumarkt *Leidschendam-Voorburg Leeft*. Dit leverde elf nieuwe leden op. Herhaaldelijk overleg met de gemeente leidde tot een (niet geheel bevredigende) oplossing voor het ruimtegebrek op de Weigelia in winkelcentrum Leidsenhage, veroorzaakt door tramlijn 19. Een gezamenlijk initiatief van deze onderafdeling en Wassenaar voor een recreatief fietspad door de Veenzijdse en

Duivenvoortse Polder leidde helaas niet tot resultaat.

In **Westland** vroeg het lastige dossier van de N223 veel aandacht van de lokale afdeling. Jeannet Hubbeling heeft zich hiervoor ingezet. De provincie heeft besloten een deel van het fietspad langs deze weg op te heffen en te vervangen door een parallelweg. Fietzers zullen deze weg moeten delen met vrachtverkeer. De Haagse onderafdeling en het landelijk bureau helpen mee in deze zaak. Bezwaren die tijdens een hoorzitting naar voren zijn gebracht werden ongegrond verklaard. Op onze website is een apart dossier van deze zaak aangemaakt.

In **Zoetermeer** spande de onderafdeling zich in om de positie van de fietser en de kwaliteit van het fietspadennetwerk te verbeteren. De afdeling was actief tijdens de Week van de Vooruitgang.

Het was een druk jaar voor onderafdeling **Den Haag**. De wethouder van Verkeer, Pieter van Woensel, trad af vanwege kostenoverschrijdingen bij RandstadRail, en werd opgevolgd door Peter Smit. Het kost(te) de afdeling veel tijd en moeite om een relatie met de nieuwe bewindsman op te bouwen. De contacten en overleggen met de ambtenaren verliepen goed. Een van de activiteiten van die verkeersambtenaren was het opstellen van het Meerjarenprogramma Fiets 2007-2010. De Fietzersbond was hier van het begin af aan bij betrokken. Diverse concepten kwamen ons onder ogen, en op alle hadden we fundamentele kritiek. Via lobbywerk bij de belangrijkste raadsfracties en inspraakmomenten brachten wij onze kritiek onder de aandacht van de raadsleden. Uiteindelijk besloot de commissie dat de voltallige raad zich over het plan moet uitspreken. Wij hadden echter niet alleen kritiek, maar kwamen ook met een alternatief voorstel: het FRPP (FietsRoutePlusPlan). Dit bleek bij vele raadsleden in de smaak te vallen. Het plan staat, inclusief een kaart, op onze website. Een van de door ons voorgestelde fietsroutes, het Trekfietstracé, is door GroenLinks

JAARVERSLAG 2007 (VERVOLG)

geadopteerd en gaat aangelegd worden. Hiervoor is 20 miljoen euro beschikbaar.

Na herhaaldelijk uitstel werd de tweede ronde van de Fietsbalans in de tweede helft van 2007 aan de raadscommissie Verkeer gepresenteerd, met als voornaamste uitkomst dat Den Haag het op vrijwel alle fietsfronten iets beter doet, maar dat er nog een lange weg te gaan is. Een andere belangrijke activiteit was de presentatie van de brochure Voortgezet Fietsen. Deze brochure voor het voortgezet onderwijs was een product van de Fietzersbond Zuid-Holland en werd op het NOVA-college in Den Haag gepresenteerd.

Met het oog op het grote aantal expats in Den Haag, en de groeiende betekenis van deze groep, werden contacten met Access aangeknoopt, de organisatie die expats ondersteunt. Deze contacten zullen we zeker verder uitbouwen. Samen met de Dienst Stadsbeheer van de gemeente organiseerden we op de Dag van de Stadsboerderij een fietstocht langs drie kinderboerderijen in het stadsdeel Escamp. Op de boerderij in het Zuiderpark bemanden we een standje.

In juni werden op initiatief van het landelijk bureau in het kader van het meldpunt Mijn Slechtste Fietspad ludieke borden geplaatst bij het slechtste Haagse fietspad (langs de Erasmusweg) en een pad dat mede dankzij de Fietzersbond keurig opgeknapt was (de Melis Stokelaan). Fietsindeknel.nl levert meer op dan het meldpunt, en bovendien overwegend klachten van een andere aard. De organisatorische uitbreiding van Fietsindeknel.nl naar de randgemeenten Leidschendam-Voorburg en Rijswijk was op 31 december 2007 nog niet gerealiseerd.

'Wijken voor de fiets' is een project dat gesubsidieerd wordt door het ministerie van VROM. Voor Den Haag is Transvaal geselecteerd. De voorzitter begeleidt de landelijke medewerker die zich als projecthouder bezighoudt met het bevorderen van het fietsgebruik in een vijftal Neder-

landse wijken, voor zover het zijn taken in Den Haag betreft. De officiële start zou voorjaar 2007 plaatsvinden, maar is wederom uitgesteld. Wel zijn er met diverse organisaties contacten gelegd en besprekingen gevoerd.

Het college trad naar buiten met het plan om van de Grote Marktstraat dé winkelboulevard van Nederland te maken. Dit zou betekenen dat fietsers hier niet meer welkom waren. Uiteraard kwamen wij in het geweer. Wij benaderden raadsleden en schreven brieven naar de pers. Het resulteerde erin dat de voltallige gemeenteraad het plan afschoot en uitsprak dat de Grote Marktstraat, het hart van het hoofdfietsrouten netwerk, voor fietsers toegankelijk moest blijven. De voorzitter nam contact op met de door het college gekozen architecte die het ontwerp voor de nieuwe inrichting maakt. Dat ontwerp voorziet, in opdracht van het college, niet in ruimte voor gestalde fietsen in de Grote Marktstraat.

Ook de herinrichting van het Koningin Julianaplein baarde ons zorgen en kostte met name de voorzitter veel tijd en moeite. De Biesieklettetalling moet verdwijnen zonder dat er een bruikbaar alternatief voor in de plaats komt. De tijdelijke fietsflat voor 2500 fietsen die naast Den Haag CS komt krijgt onvoldoende capaciteit om gedurende de bouwperiode van ten minste vijf jaar in de stallingsbehoefte (momenteel ruim 3500 fietsen) te voorzien. Ook het ontwerp voor de definitieve ondergrondse stalling voldoet onzes inziens niet.

PUBLICITEIT

In 2007 brachten we twee edities van de Fietsbel uit. Het aantal aanmeldingen voor onze elektronische nieuwsbrief (waarvan de naam op 'Fietsflits' is vastgesteld) nam verder toe. De website is een beetje een zorgenkindje, aangezien de webmaster er door drukke beroepsmatige werkzaamheden er niet genoeg tijd in kan steken. Medio 2007 maakte de secretaris op basis van een sjabloon van het landelijk bureau een afdelingsflyer.

IN DE MEDIA

TV-interview op Info Thuis over de Grote Marktstraat; rechtstreeks in uitzending Radio West over modal split in Den Haag; reportage door TV West over opening Fietspad 10; reportage door TV West over besluit college sluiting Grote Marktstraat voor de rijdende en gestalde fiets. Aandacht in Posthoorn; diverse stukken in AD/HC over de reconstructie van de N223; twee artikelen in HaagWestNieuws over de presentatie van het gemeentelijke Meerjarenprogramma Fiets 2007-2010; stukken in de Haaglanden-editie van de Telegraaf over het Meldpunt en herinrichting Torenstraat.

Bob Molenaar,
secretaris Fietzersbond
Haagse Regio

Advertentie

Schoolstraat 21 2511 AW Den Haag
telefoon 070- 3 65 73 06
fax 070- 3 89 77 94
www.travelbookstore.nl

FINANCIEEL OVERZICHT EN BEGROTING

AFDELING HAAGSE REGIO

OVERZICHT JAAR 2007

BEZIT per 1 januari 2007

beginsaldo girorekening	3.518,95
beginsaldo plusrekening	270,89
kas	29,84
in kas bij onderafdelingen	0,00
totaal bezit 1 januari 2007	3.819,68

INKOMSTEN

landelijke afdracht	6.619,00
advertenties blad	229,50
subsidies / donaties en giften	0,00
diversen (o.a. rente)	552,17
totaal inkomsten	7.400,67

UITGAVEN

afdelingsblad	7.171,28
berichten aan de leden / (bestuurs)vergaderingen	160,00
landelijke en plaatselijke campagnes	38,30
evenementen en acties	471,92
afdelingswebsite	41,65
secretariaat, administratie, reiskosten	485,14
overig	465,13
totaal uitgaven	8.833,42

SALDO per 31 december 2007

eindsaldo girorekening	2.384,73
eindsaldo plusrekening	0,00
kas	2,20
totaal saldo	2.386,93

VERMOGEN per 31 december 2007

2.386,93

BEGROTING 2008

BEZIT per 1 januari

beginsaldo girorekening	2384,73
beginsaldo plusrekening	0,00
kas	2,20
in kas bij onderafdelingen	0,00
totaal bezit 1 januari 2008	2.386,93

INKOMSTEN (begroot)

landelijke afdracht	6.620,00
advertenties blad	250,00
subsidies / donaties en giften	0,00
diverse	0,00
totaal begroot bezit 31 december	6.870,00

UITGAVEN (begroot)

afdelingsblad	5.000,00
berichten aan de leden / (bestuurs)vergaderingen	200,00
landelijke en plaatselijke campagnes	0,00
evenementen en acties	1.000,00
afdelingswebsite	200,00
onderafdelingen	300,00
secretariaat, administratie, reiskosten	800,00
overig	70,00
totaal uitgaven 2008	7.570,00

BEGROOT BEZIT per 31 december

1.686,93

PARKENROUTE GEOPEND

EEN ROUTE DOOR PARKEN OP ZAND EN VEEN

De weergoden waren wethouder Peter Smit gunstig gezind, zaterdag 29 maart, toen hij de vernieuwde Parkenroute officieel opende. Voor het eerst in de maand was het een dag stralend weer. Diverse leden van de Fietzersbond en andere belangstellenden hadden zich verzameld op het terras van café De Posthoorn, om zich daarvandaan naar het startpunt van de route te begeven. Johan Bommelé, geestelijk vader van de route en schrijver/vormgever van het boekje, stond terecht in het middelpunt van de belangstelling.

'Een fantastisch initiatief', sprak de wethouder waarderend. 'Er is in Den Haag nog heel wat groen dat veel mensen niet kennen. Het is goed dat mensen dicht bij huis recreatiemogelijkheden hebben, dan hoeven ze de auto niet te pakken.' Waarna hij Johan een van de weinige routebordjes van de eerste Parkenroute die niet in handen van verzamelaars gevallen zijn, cadeau deed. Zowel

voorzitter Daan Goedhart als de wethouder roemden vervolgens de samenwerking tussen Fietzersbond en gemeente. 'Die samenwerking houden we hoog', sprak de wethouder. 'We staan wel eens tegenover elkaar, maar dat is alleen maar nuttig.'

Na de koffie met appelgebak ging het vervolgens naar het startpunt van de nieuwe Parkenroute: voor het pannenkoekenhuis op het Malieveld. In de stoet reden drie bijzondere transportfietsen die door Chris Beer van het gelijknamige bedrijf beschikbaar waren gesteld en die veel bekijks kregen.

De wethouder onthulde het bord en spoedde zich naar huis om op de racefiets nog wat kilometers te gaan vreten, terwijl de minder snelheids-

beluste fietsers het eerste deel van de route gingen rijden. Hij was prachtig. En dat gaat maar liefst zestig kilometer zo door. Door het groen langs de kust, het groen in het noorden van Den Haag én door gebieden als de Uithof, Madestein en het Zuiderpark.

Het Parkenrouteboekje is voor 1,50 euro verkrijgbaar bij het Gemeentelijk Informatiecentrum en bij de drie VVV-kantoren. U kunt het ook downloaden van onze website.

Bob Molenaar

Johan Bommelé, ontwerper van de Parkenroute, krijgt routebordje met 'collectors'-waarde

voorzitter Goedhart overhandigt het eerste exemplaar aan wethouder Smit.

GEMEENTE DEN HAAG KRIJGT FIETS IN VIZIER

Dat er op het Haagse stadhuis altijd aandacht geweest is voor het fietsverkeer staat buiten kijf. Alleen kwam dat in de praktijk niet zo naar buiten. Daar komt verandering in. Zowel de gemeenteraad, de wethouder van Verkeer als de ambtenaren tonen een nieuw elan op dit gebied. De Fietzersbond is actief betrokken bij de uitwerking van enkele plannen. Wat gebeurt er op fietsgebied en wat staat de fietser te wachten?

Het Meerjarenprogramma Fiets 2007-2010 is in juli 2007 in werking getreden. Een belangrijk onderdeel daarvan is communicatie. De gemeente wil het belang van het fietsverkeer meer uitdragen. Voor sommige groepen kan dat heel verhelderend werken, bijvoorbeeld voor de detailhandel, waarvan het merendeel nog steeds denkt dat fietsers nauwelijks iets bijdragen aan hun omzet en alleen maar hinderlijk zijn voor de echte klanten: automobilisten en winkelende voetgangers. Vanuit het Meerjarenprogramma is het Jaarprogramma Fiets 2008 samengesteld. De ambtenaren hebben hiervan veel werk gemaakt. Onze complimenten hiervoor. In het kader staat een overzicht van de verbeteringen en aanpassingen tot nu toe.

LANGZAAM VERKEER

Voor de wijk Transvaal is een langzaam-verkeerplan ('Fietsen, lopen, verblijven in Transvaal') opgesteld. Dit is een ambtelijk stuk waarmee de ambtenaren de nodige handvatten aangereikt krijgen om voorzieningen voor het langzame verkeer te realiseren. Voor onder andere de

fietsers zijn alleen maar hinderlijk voor de echte klanten: automobilisten

Kempstraat staan er voorstellen in om de fietser veel beter te faciliteren. Ook op het stadhuis is men zich ervan bewust dat daar iets voor de fiets

moet gebeuren. Inmiddels is opdracht gegeven om een dergelijk plan op te stellen voor het centrumgebied van Den Haag. Daar kan iets moois uit voortkomen.

KLANKBORDGROEPEN

De Fietzersbond is vertegenwoordigd in verschillende klankbordgroepen, zoals in de klankbordgroep VCP (verkeerscirculatieplan). Dit plan is gericht op het autoverkeer en heeft als doel het doorgaande autoverkeer te weren uit het centrum van Den Haag. Flankerend beleid voor onder andere het fietsverkeer is nodig. Daarnaast zit de Fietzersbond in de klankbordgroep Grote Marktstraat. De overgrote meerderheid van de leden van deze groep heeft iets tegen het fietsverkeer. Men vindt ze 'stads-anarchisten' en zegt: 'fietsen moet hier verboden worden'. De Fietzersbond ziet het als zijn taak de leden ervan te overtuigen dat zij beter hun energie kunnen gebruiken om mee te denken over oplossingen voor de fietsparkeeroverlast dan zich anti-fiets uit te laten. Het fietsverkeer is nu eenmaal een realiteit en net zo belangrijk voor de omzet van de detailhandel als de auto en het openbaar vervoer. De Grote Marktstraat blijft onderdeel van de doorgaande fietsroute. Er mag echter na de herinrichting niet meer gestald worden in de straat.

De Fietzersbond heeft op 5 en 7 maart het aantal fietsen geteld in de Grote Marktstraat en op de Grote Markt (niet die in de Biesieklettetalling!). In de Grote Marktstraat staan 133 fietsbeugels (nietjes) voor 266 fietsen. Wij telden er op 5 maart 559 fietsen en op 7 maart 692. Op de Grote Markt staan geen fietsbeugels. Wij telden daar op 5 maart 176 fietsen en op 7 maart 172. Het weer was niet optimaal: koud met regenbuien. De gemeente heeft ook geteld: totaal 1550 fietsen. 't Was zeker mooi weer.....

BINCKHORST

De Fietzersbond is ook betrokken bij de ontwikkelingen in de Binckhorst. Zoals het er nu naar

grote zorgen maken wij ons over de huidige mogelijkheden

uitziet, wordt er rekening gehouden met het fietsverkeer, maar we moeten heel alert blijven. Het zal echter nog vele jaren duren voordat er vrijliggende doorgaande fietsroutes liggen. Voor de fietsers op de Binckhorstlaan een zeer schrale troost. De autodrempels die daar onlangs zijn aangebracht in het fietspad (niet op verzoek van de Fietzersbond zoals gefluisterd wordt) zijn daar gekomen op verzoek van de afdeling Veilig Ondernemen (kort gezegd) op het

HET MEERJARENPROGRAMMA

Fietsvoorzieningen die onlangs zijn gerealiseerd of waarvan de werkzaamheden nu gaande zijn:

- Kamperfoeliestraat: tussen de Mient en de Loosduinseweg liggen nu vrijliggende fietspaden;
- De Riouwbrug: een veilige fietsverbinding tussen de Archipelbuurt en Benoordenhout;
- Spoorlaan: tussen de Westvlietweg en het station Ypenburg (Noordzijde A12);
- IJscubweg (Den Haag)/Spinozalaan (Voorburg): een fietsroute onder de spoorbanen door, een onderdeel van de door ons voorgestelde Foreroute tussen Leidschenveen via Voorburg naar het Haagse centrum;
- de Veerkades zijn nu voorzien van vrijliggende fietspaden.

Voor het complete overzicht, zie ons

stadhuis. De afdeling Verkeer was niet op de hoogte en heeft laten weten tegen deze maatregel te zijn.

CENTRAAL STATION

Onder het Koningin Julianaplein voor Den Haag Centraal wordt een fietsenstalling gebouwd voor 6.000 fietsen. Voor het management hebben wij een aantal aandachtspunten opgesteld (zie onze website onder Den Haag - Centraal station). De stalling zal op zijn vroegst in 2013 opgesteld worden. Grote zorgen maken wij ons over de stallingsmogelijkheden voor fietsen tot die tijd. Er komt een fietsflat voor 2.500 fietsen in de Rijnstraat naast het busstation, maar die capaciteit is bij lange na niet voldoende. Ook de wethouder van Verkeer heeft zijn zorgen hierover geuit. Wij zijn op verschillende niveaus bij het totale project betrokken.

ERASMUSWEG

Fietsers over het fietspad Erasmusweg richting binnenstad snakken al jaren naar een goed onderhouden wegdek, terwijl de gemeente een paar honderd meter verder veel geld uit gaat geven aan het omzetten van de bestaande fietsstrook langs de Melis Stokelaan in een vrijliggend fietspad. Over deze fietsstrook komen geen klachten bij

ons binnen, over de kwaliteit van het wegdek van het fietspad langs de Erasmusweg des te meer. Maar ja, onderhoud valt onder DSB (Dienst Stadsbeheer) en de aanleg van een nieuw fietspad onder DSO (Dienst Stedelijke Ontwikkeling).....

Daan Goedhart

LEYWEG BIJNA HELEMAAL FIETSVRIENDELIJK

Sinds jaar en dag waren er vrijliggende fietspaden langs een groot deel van de Leyweg, vanaf de Noordweg (Wateringen) tot aan de Voldamlaan. Deze fietspaden werden helaas onderbroken op het gedeelte van de Leyweg tussen de Meppelweg en de Escamplaan.

Na lang en aanhoudend beargmenteren en aandringen (sinds 1990) werd er succes geboekt. In het kader van de aanleg van RandstadRail en de inrichting van een busstation aan de Leyweg, werd de Leyweg tussen Meppelweg en Escamplaan heringericht. En wel zodanig dat er eindelijk ook hier vrijliggende fietspaden zijn aangelegd. Een enorme verbetering van de verkeersveiligheid voor de fietsers.

Helaas verdwenen op deze doorgaande route van de Leyweg voor de bouw van het winkelcentrum Leyweg wel weer de fietspaden tussen de Hengelolaan en de Melis Stokelaan. Waar in Leyenburg dus een grote verbetering is geboekt, is de laatste jaren de situatie voor fietsers die door Morgenstond rijden helaas verslechterd. Daar delen de fietsers nu op de drukke Maartensdijklaan een rijstrook met auto's en een buslijn. En..... het winkelgebied werd *verboden voor fietsers* verklaard. Zo blijft er steeds weer iets te wensen en strijden over voor de Fietsersbond Haagse regio.

VOOR

... en na de behandeling

MA FIETS 2007-2010

Een greep uit het programma voor 2008:

- de fietsvoorzieningen rond de Houtrustbrug worden sterk verbeterd en veel fietsvriendelijker;
- de Camegielaan en de Valkenboslaan krijgen eindelijk vrijliggende fietspaden;
- de kruising Plesmanlaan/Nieuwe Parklaan wordt een rotonde met vrijliggende fietspaden rondom (fiets in de voorrang);
- de De la Reyweg wordt heringericht met vrijliggende fietspaden;
- het Trekfielstracé komt eraan (zie het FietsRoutePlusPlan op onze website);
- vrijliggende fietspaden worden ontworpen in de smalle delen van de Laan van Meerdervoort en de Javastraat.

site www.fietsersbondhaagseregio.nl

Ank de Jong

HAAGSE FIETSVRIENDINNEN ONTMOETEN ELKAAR OP INTERNATIONALE VROUWENDAG

De fiets heeft een belangrijke rol gespeeld bij de emancipatie van de vrouw. Rond 1900 was fietsen voorbehouden aan heren. Sturen, dat konden vrouwen niet. De hoge snelheid zou het hoofd van het zwakke geslacht op hol brengen. Door het fietsen, maar ook door te gaan studeren, zouden vrouwen onvruchtbaar worden. Er bestond geen passende, alles bedekkende fietskleding voor dames. Toch, 'vrij rondfietsende'

vrouwen gaven in het openbaar aan een eigen weg te willen gaan. De fiets werd zo een symbool voor 'het streven naar zelfstandige bewegingsvrijheid'. Nu, meer dan honderd jaar later, geldt dit nog steeds voor al-lochtone fietsers. Vandaar dat Fietsvriendinnen rond 8 maart, de Internationale Vrouwendag, altijd actief is.

Fietsvriendinnen is een project van het Landelijk Steunpunt Fiets, waarbij

beginnende fietsers gekoppeld worden aan gevorderde fietsers. In Den Haag worden fietslessen gegeven in o.a. buurthuis Parada in de Stationsbuurt, moedercentrum de Koffiepot in Laak en Vluchtelingenwerk in de Schilderswijk. Fietsen leer je pas echt door regelmatig oefenen in het verkeer. Welke route kies je naar de winkels, waar moet je op letten op weg naar de school van je kinderen? Het antwoord op deze vragen krijg je het beste door samen met een gevorderde fietser de weg te verkennen. Voor de koppeltjes Fietsvriendinnen zoeken we in Den Haag naar gevorderde fietsers. De vraag vanuit de fietsers die net hebben leren fietsen is groot genoeg. Daarom werkt Fietsvriendinnen in Den Haag ook samen met het project Haagse Ontmoetingen van HOF, Promotie Haags Vrijwilligerswerk.

REGEN EN WIND

Net als de vorige keren zat het weer in maart niet echt mee. Voorgaande jaren regende het. Ditmaal werd de harde wind bijna een spelbreker. Delen van het parcours waren afgezet, omdat er stukken van wolkenkrabbers of uit bomen dreigden te vallen. Voor enkele gevorderde (!) fietsers was het slechte weer aanleiding om af te zeggen. De beginnende fietsers waren gemotiveerd genoeg om door weer en wind naar het startpunt te

zonnige gezichten ondanks het slechte weer

BESTE FIETSERSBOND

In de vorige Fietsbel beschreef de heer Gerardu in een brief ('wint de aanhouder?') de slechte situatie van fietspaden in de Binckhorst. In juli 2007 heeft hij met een medewerker van de gemeente een inspectietocht gemaakt. De conclusie was: 'veel hinderlijke, maar niet gevaarlijke plekken'. De heer Gerardu was het daar niet mee eens. En er zijn meer lezers die zijn mening delen, zoals blijkt uit bijgaande reactie.

Het argument: 'Het is hinderlijk, maar niet gevaarlijk' miskent de dynamiek van het fietsen. Fietsers hebben, net

als alle andere verkeersdeelnemers, al hun aandacht nodig voor de mede-weggebruikers, de situatie, de verkeerslichten. Alle zaken die de aandacht kunnen afleiden, zijn per definitie gevaarlijk. Aandacht die nodig is om de toestand van het wegdek in zich op te nemen, is niet beschikbaar voor het waarnemen van de verkeerssituatie. De fietser moet er zonder meer van uit kunnen gaan dat het wegdek egaal is. Bovendien is de inspectietocht die Jo Gerardu beschrijft, een laboratoriumsituatie. Men fietst op zijn gemak en staat rustig stil bij mogelijke knelpunten. Onder der-

gelijke omstandigheden ziet een obstakel er heel anders uit dan wanneer het op snelheid dient te worden genomen. De stelling dient te luiden: 'Het is hinderlijk, en dus gevaarlijk.' met vriendelijke groet,

Rob Jamin

komen. Vertrekpunt was clubhuis de Boskant aan de Uilebomen. Freeny Rõfekamp van de Haagse Ontmoetingen gaf uitleg. Daarna brak de zon door en stapten we vol goede moed op de fiets. De route liep via de onderdoorgang van VROM, het ministerie dat met Ruimte voor Contact zowel Fietsvriendinnen als de Haagse Ontmoetingen financieel ondersteunt. Via de Koekamp en het Malieveld zit je binnen enkele minuten fietsen vanuit het drukke Haagse centrum in de stille natuur van het Haagse Bos. Daar wijzen de bordjes van de Parkenroute, uitgezet door de Haagse afdeling van de Fietsersbond, hoe je bij Huis ten Bosch kunt komen. Op de bankjes konden we in de zon oranje limonade drinken en oranje koeken eten. Bij de passage over de Utrechtse baan bij het VNO-NCW-gebouw werden we van de fiets geblazen. Onprettig maar voor de beginnende fietsers een nuttige ervaring: bij harde wind, een hoog gebouw en geen fietspad, gewoon te voet gaan!

Zonder kleerscheuren en zichtbaar vermoeid, kwamen we weer bij het clubhuis aan. Wederom een geslaagde activiteit, dit vooral dankzij de inzet en motivatie van de fietsles-

coördinatoren Joke van Gemmert van buurthuis Parada en Noortje van der Kaaden van moedercentrum de Koffiepot.

Marc Beek

Meer informatie:

www.fietsvriendinnen.nl of

www.hofnet.nl (knop: 'haagse ontmoetingen')

Meer weten over de rol van de fiets bij de emancipatie rond 1900?:

www.vrouwengeschiedenis.dds.nl, (knop: 'dossiers')

vertrekpunt het clubhuis 'de boskant'

Advertentie

P

BIESIEKLETTE

FIETS & STAL

Bewaakte stallingen in Den Haag, Kijkduin, Scheveningen, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Zoetermeer, Delft, Pijnacker-Nootdorp en diverse evenementen.
Ook stallingen bij scholen.

Heeswijkplein 86-87,
telefoonnummer 070 394 2211
www.biesieklette.nl

BIJ HOGE NOOD: WILDPARKEREN IN RIJSWIJK

De Fietzersbond afdeling Rijswijk wil dat onveilige fietsenrekken worden vervangen door rekken met een fietsparkeercertificaat. Tevens vraagt de bond de gemeente om het aantal fietsenrekken met enkele honderden uit te breiden, met name bij winkelcentrum In de Bogaard en bij het NS-station.

De aanbeveling is het gevolg van een onderzoek naar de openbare fietsparkeervoorzieningen in Rijswijk. 'Aandachtspunten bij het onderzoek waren de beschikbaarheid en veiligheid van die parkeervoorzieningen', zegt secretaris Han Bik. 'Gebleken is dat 20% van de parkeerplaatsen steeds volledig is bezet. Daaromheen wordt dan ook flink 'wild' geparkeerd. Dat geldt bij winkelcentrum In de Bogaard, het Eisenhowerplein, winkelcentrum Irenelaan, zorgcentra Westhoff en Vredenburch alsmede in de Herenstraat.'

In het winkelcentrum aan de Linde-laan zijn zelfs nagenoeg geen fietsvoorzieningen. Voor slechts 55% van de fietsers is er een veilig rek; voor 22% slechts een onveilig rek. Voor 23% is er helemaal geen rek, omdat dat vol is of kapot of de fietsen staan veel te dicht tegen elkaar aan. En het is geen slordigheid van de fietser: als er plaats is in een rek, zetten maar weinig fietsers hun fiets buiten het rek. En dan blijken er fietsrekken in vele soorten en maten te bestaan, waarvan alleen de soort waarbij de mogelijkheid bestaat om de fiets met het frame er aan vast te maken als 'veilig' kan worden beschouwd. Bik: 'We zijn geschrokken van de resultaten en bevelen de gemeente dan ook aan om de onveilige rekken te vervangen door veilige. Daar waar de gemeente geen beheerder is, kan wellicht, op aanvraag, een eenmalige tegemoetkoming worden verstrekt om dat mogelijk te maken.'

Bron: Wijkkrant Groot Rijswijk, 31 januari 2008

Het onderzoeksrapport staat op onze site www.fietzersbondhaagseregio.nl

RANDSTADRAILTUNNEL GEOPEND

Woensdagmiddag 2 april is de nieuwe fietsverbinding tussen de Voorburgse Spinozalaan en de Haagse IJscubweg in gebruik genomen. De verkeerswethouders Eppe Beimers (Leidschendam-Voorburg) en Peter Smit (Den Haag) verrichtten de officiële handeling bij de tunnel onder de sporen van RandstadRail. De heer de Ru uit Voorburg werd hierbij nadrukkelijk betrokken vanwege de opmerkelijke rol die hij bij de totstandkoming van deze constructie heeft gespeeld.

ACTIEVELING

Wethouder Beimers roemde de rol van inwoners die zich inspannen voor hun leefomgeving en met constructieve ideeën komen. 'De heer De Ru is zo'n voorbeeld. Sinds jaar en dag zet hij zich in voor zijn wijk en zijn gemeente. Hij is een actieveling van het eerste uur, die veel vrije tijd en energie steekt in zijn leefomgeving. Voordat hij ongeveer 10 à 12 jaar geleden actief werd in het wijkplatform Voorburg Noord, voorheen wijkbeheeroverleg, zette hij zich al in via de wijkvereniging. De gemeente heeft profijt gehad van de positieve inbreng van de heer De Ru.' De heer De Ru wordt geëerd op een bordje dat bij de tunnel hangt.

INVLOED

Voor de constructie van RandstadRail ter plaatse was indertijd een aantal alternatieven ontwikkeld. Buurtbewo-

ners komen bij dergelijke grote, specialistische werken vaak niet met eigen alternatieven, omdat invloed bij zulke grote projecten niet voor mogelijk wordt gehouden. 'De deskundigen weten het over het algemeen het best of zijn overtuigd van hun eigen kunnen.' De heer De Ru heeft aange-toond dat je wel degelijk met goede ideeën invloed kunt uitoefenen op grote organisaties en overheden. Het oorspronkelijke ontwerp zou een fly-over zijn van NS-spoor en RandstadRail bij Voorburg Noord. Vanuit een oogpunt van horizonvervuiling kwam De Ru met het voorstel de twee sporen te ontvlechten middels een ongelijkvloerse kruising. Dit alternatief stond niet bij de rij alternatieven die de deskundigen hadden bedacht.

GROENZONE

Sinds jaar en dag is de strook tussen paleis Huis ten Bosch en park Vreugd en Rust in Voorburg een aaneengesloten groene zone gebleven. De enige barrière die voetgangers en fietsers hinderde om hier ook als aaneengesloten gebied gebruik van te maken vormde de spoorlijn. Omlopen of -rijden via de spoortunnel bij de Laan van Nieuw Oost-Indië: er zat niets anders op. Nu is er de mogelijkheid om via twee fietstunnels en de Schenkstrook vanuit Voorburg naar Den Haag te gaan.

Bron: www.bezuidenhout.nl

MEER FIETSPLEKKEN OP STATIONS LEIDSCHENDAM-VOORBURG

We hebben de plannen van ProRail beoordeeld voor uitbreiding van de fietsparkeervoorzieningen bij de NS-stations. Vooral bij de Laan van NOI en Mariahoeve is er nu een nijpend tekort aan fietsklemmen. Volgens de plannen van ProRail komen er aan de Voorburgse kant van deze stations respectievelijk 352 en 256 plaatsen bij. Dit lijkt voldoende voor de komende periode.

Bij de Laan van NOI wordt aan de Haagse kant, in verband met ruimte-

gebrek, de uitbreiding gezocht in gestapelde fietsenrekken (166 plaatsen). Aan de Haagse zijde van station Mariahoeve is ook behoefte aan uitbreiding (circa 70 plaatsen). In de huidige plannen is hiermee geen rekening gehouden.

Dick Bredeveld

MET DE FIETS MINDER FILE: NOG EVEN NIET

Het project 'Met de fiets minder file' is een nobel streven om het file-probleem op te pakken door het fietsgebruik verder te promoten. Ook het fietstraject langs de A12 tussen Den Haag/Voorburg en Gouda komt hiervoor in aanmerking. Er valt op dit traject een behoorlijke inhaalslag te halen, fietsers hebben het op dit traject vooral de laatste jaren behoorlijk voor de kiezen gekregen.

Om vanuit Gouda te beginnen zijn er nog steeds problemen voor de fietser vanwege de reconstructie van de N209 vanaf de veiling in Bleiswijk ter hoogte van de Kruisweg. Vervolgens zijn er de wegomleggingen bij Zoetermeer. Dit alles heeft te maken met aan te leggen rioolleidingen langs het fietspad. Aansluitend is er overlast vanwege de onlangs aangelegde Haagse VINEX-wijk Leidschenveen. Tenslotte zijn al bijna anderhalf jaar de fietstunnels onder de A4 afgesloten. Natuurlijk kunnen we de jaren-

lange hinder voor fietsers vanwege de aanleg van de Hoge Snelheidslijn niet onvermeld laten. Regelmatig zijn er klachten binngekomen over plotselinge opbrekingen en omleidingen, terwijl dit niet of nauwelijks aangekondigd of aangegeven was. Borden ontbraken domweg in sommige gevallen, met als gevolg dat mensen die de fiets voor woon-/werkverkeer wilden gebruiken weer huiswaarts keerden om vervolgens de auto te nemen. Probeer deze mensen maar weer terug te krijgen op de fiets.

In veel gevallen is het probleem dat je op één traject te maken hebt met diverse gemeenten, Rijkswaterstaat en Provincie. Zo heeft de afdeling Gouda Midden-Holland na een melding over een onlogische omleidingroute voor fietsers van de gemeente Moerkapelle te horen gekregen dat zij er niets aan konden doen, omdat Rijkswaterstaat het hun had opge-

legd. Ook is gebleken dat het vaak niet te achterhalen was wie verantwoordelijk is voor de diverse werken en de hinder die daardoor ontstaat of wie de opdrachtgever is. Ook komen er regelmatig klachten binnen over fijnstof omdat mensen naast de snelweg fietsen.

Toch gloort er hoop in het kader van het project 'Met de fiets minder file'. De fietsroute en de kwaliteit zullen uiteindelijk verbeterd worden, onder meer door de aanleg van een nieuwe fietsbrug over de Vliet. Mochten er ondanks de beloofde beterschap en de verdere positieve ontwikkelingen toch nog klachten zijn, dan kunt u hiervoor terecht bij de omgevingsmanager van het Projectbureau A12: **dhr. Marcel Schaaij**, telefoon 070-3378508, e-mail marcel.schaaij@rws.nl

Theo Hebing,
Afdeling Zoetermeer

GRATIS BEWAAKTE FIETSENSTALLING IN LEIDSCHENHAGE

Het jarenlange lobbyen van de Fietzersbond heeft succes gehad. Vanaf 1 februari 2008 is het stallen in de bewaakte fietsenstallingen van Biesieklette in het winkelcentrum Leidschenhage bij Liguster en Duindoorn fiets gratis. Burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg hebben de kosten hiervoor in de begroting opgenomen. Verder wordt de stalling aan Liguster overkapt en eventueel vergroot. De bewaakte stalling aan Duindoorn wordt dit jaar onbewaakt. Het personeel van deze stalling gaat naar de nog te openen gratis bewaakte stalling in het winkelcentrum Julianabaan bij Mac Donalds in Voorburg. Het definitieve ontwerp voor deze stalling is nog niet gekozen.

Dick Breedevelde

dit is 'm dan: de gratis stalling in Leidschenhage

OPHEF OM FIETSPADEN IN WESTLAND

FIETSPAD 370

Fietspad 370 is een provinciaal project dat onderdeel is van het plan voor de kustversterking. Dit pad loopt van Kijkduin naar Hoek van Holland. De Fietzersbond is niet zo'n voorstander van dit pad (aantasting van de smalle reep natuur) en ziet veel meer in de verbetering van de huidige fietsroute tussen beide gebieden. Op dat fietspad wordt ook gewandeld. Daarvoor zou een apart wandelpad aangelegd moeten worden. Ook pleit de Fietzersbond voor een vrijliggend fietspad, dat naast het deel waar ook auto's mogen rijden kan worden aangelegd. Ook is het wenselijk om grote delen van het fietspad te verbreden, de totale route van een goed wegdek te voorzien en de voorrangsregeling eenduidig te maken.

Daan Goedhart

FIETZERSBOND NAAR DE RECHTER OM N223

De afdeling Haagse regio van de Fietzersbond is bij de rechtbank in beroep gegaan tegen het besluit van de Provincie om het fietspad langs de N223 deels op te heffen (de N223 is de weg tussen Delft en De Lier). Wij zijn van mening dat de verkeersveiligheid van fietsers wordt opgevoerd ten gunste van de doorstroming van het autoverkeer. Daarbij is het besluit ook nog onvoldoende feitelijk onderbouwd. De Provincie negeert belangrijk cijfermateriaal uit onderzoek waartoe ze voor een deel zelf opdracht heeft gegeven.

De reden dat de Provincie een parallelweg wil aanleggen waar nu het fietspad loopt, is de verkeersveiligheid. Maar de gegevens waarop ze zich baseert zijn al meer dan tien jaar oud. Sindsdien is er op de N223 een inhaalverbod ingesteld, wat de

verkeersveiligheid zeer ten goede gekomen is. Trouwens: de ongevallen voor die tijd vonden plaats op de hoofdrijbaan. Van fietsslachtoffers is ons niets bekend.

Menging van snel en langzaam verkeer op die nieuwe parallelweg, zoals de bedoeling is, is in strijd met de principes van Duurzaam Veilig. Op een vergelijkbare weg in de gemeente Lansingerland raakte onlangs een fietser zwaargewond door een tegemoetkomende auto. Wij vrezen het ergste voor de vele scholieren die dagelijks tussen het Westland en Delft heen en weer pendelen, als ze de weg moeten gaan delen met gemotoriseerd verkeer.

Bob Molenaar

uit: Fietsflits, 17 april 2008

FIETSEN LEVERT 500 EURO PER JAAR OP

Als iemand besluit om voortaan te gaan fietsen, levert dat een maatschappelijk rendement op van 500 euro per jaar. Dat is de opstelsom van de gezondheidswinst, minder luchtverontreiniging en minder congestie. Zo blijkt uit een Engelse studie.

Het exacte bedrag per fietser varieert al naar gelang de leeftijd, de beginconditie, de af te leggen afstanden en het aantal fietsritten. Uitgangspunt van de berekeningen is de aanname dat de Engelse fietser gemiddeld 3,9 km aflegt en dat 160 maal per jaar. Voor de gezondheidseffecten werden alleen fietsers meegeteld die gemiddeld 286 trips per jaar maken, omdat er anders nauwelijks sprake is van gezondheidswinst.

De studie is verricht in opdracht van Cycling England die op basis van de resultaten concludeert dat het meer zoden aan de dijk zet om het aantal nieuwe fietsers te vergroten, dan om bestaande fietsers meer te laten fietsen. Dat heeft onder meer te maken met het feit veel gezondheidswinst is te behalen als inactieve mensen ac-

tief worden en als autoritten worden vervangen door fietsritten. Cycling England houdt zich namens de overheid bezig met het promoten van het fietsen in Engeland. In dat kader trekt de overheid komende tijd ruim 60 miljoen euro uit voor nieuwe demonstratieprojecten in elf Engelse

steden. Eerder kregen zes Engelse steden al de status van demonstratiestad. Dat zou daadwerkelijk geleid hebben tot een toename van het fietsgebruik in die steden.

Bron: Fietsberaad april 2008

Advertentie

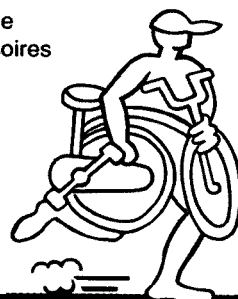
Kemper

vouw- en ligfietsen specialist

challenge rainbow optima
m5 sinner nazca

dealer van: Giant, Batavus en Gazelle
groot assortiment onderdelen en accessoires
div. kinder- en bagagekarren
elektrische fietsen

birdy
dahon
di-blasi
batavus
neobike
brompton

piet heinstraat 42 2518 cj den haag 070 3459696 www.kemperfietsen.nl

DE NEDERLANDSE SPOORWEGEN EN DE FIETS

Treinreizigers zijn de klanten van de Nederlandse spoorwegen. Maar treinreizigers groeien niet aan een boom in de stationshal of verdwijnen op de uitstaphalte in het niets. Nee, de trein is maar een onderdeelje van een complete reis van deur tot deur. Treinreizigers hebben al een stukje reis er op zitten, of nog te gaan, als ze op een station aankomen.

NS gaat steeds meer aandacht besteden aan dat voor- en natransport van en naar de trein. Met name de fiets speelt daarin een glansrijke rol. De fiets is namelijk bij uitstek het ideale vervoermiddel van en naar de trein. Wie de afschuwelijke lelijke fietsenzee bij grote treinstations ziet, kan wel eens anders vermoeden, maar de fiets en de trein zijn een prachtcombinatie.

Als vertegenwoordiger van een reizigersorganisatie vind ik dat goed nieuws. Het stemt me namelijk niet alleen als 'keuzefietser' tevreden dat ik de keuze voor de fiets steeds makkelijker kan maken. Nee, het stemt me ook tevreden dat het grote bedrijf NS zich steeds meer ontwikkelt van een moloch dat louter 'treintjes rijdt', tot een bedrijf dat denkt en handelt vanuit de integrale vervoersketen.

Dat de klanten van de keten, de openbaar vervoerreizigers dus, een deel van die reis op eigen kracht moeten afleggen, is eigenlijk geen probleem. Want ik hoef u niet te vertellen welke voordelen fietsen heeft. Voor gezondheid, plezier, tijd en gemak. Ook NS heeft die voordelen - voor zichzelf en voor haar klanten ontdekt.

Een paar maanden terug hadden ze een reclamecampagne met een zakenman op een hometrainer op een fietspad, ergens in een Hollandse polder, vroeg in de ochtend met de prachtige ochtendmist op de achtergrond. Geen trein te zien, maar het riep wel fietslust op. De boodschap was duidelijk: de fiets gaat het meer nog dan nu maken als vervoermiddel van en naar de trein. Ik wens u een goede reis en veel fietsplezier!

Maarten Batenburg,
bestuurslid ROVER

de schakels uit de keten komen samen

OOK ELEKTRISCH FIETSEN IS GOED VOOR GEZONDHEID

Uit een studie van TNO blijkt dat de elektrische fiets meer mensen stimuleert om te gaan fietsen. En ook al vraagt elektrisch fietsen wat minder inspanning en de gezondheid vaart er wel bij.

TNO liet 12 volwassen fietsers een proeftraject van 4,3 km fietsen op een elektrische fiets. De ene keer zonder elektrische hulp, de andere keer met elektrische assistentie. Zoals te verwachten viel, vraagt trappen met een elektrisch steuntje in de rug wat minder energie. Maar ook met hulpmotor wordt het niveau gehaald dat voldoende is voor een positieve werking op de gezondheid. Wie vier keer per

week met de elektrische fiets een kleine vijf kilometer naar kantoor rijdt, komt aan de hoeveelheid beweging die volgens deskundigen voldoende is voor een gezonde leefwijze. Bovendien kan het overgewicht tegen gaan. Want het lichaamsgewicht van forenzen kan door gebruik van de elektrische fiets jaarlijks afnemen met maximaal 0,2 kg, terwijl het gewicht normaliter met 0,5 kg per jaar toeneemt.

Daar komt nog bij dat de elektrische fiets meer mensen in beweging krijgt. Omdat langere afstanden makkelijker zijn af te leggen, zullen Nederlanders tot 10 % vaker op de fiets stappen.

Voor woonwerkverkeer kan het gebruik zelfs met maximaal 20% toenemen. En rijdt een forens op een gewone fiets gemiddeld 6,3 km voor een enkele reis woon-werk, met de elektrische fiets haalt men gemiddeld 9,3 km, zo verwacht TNO.

Bron: Fietsberaad april 2008

ONTDEK DEN HAAG MET TOTZO!

Waarom zoeken toeristen altijd die plaatsen op die voor lokale inwoners nauwelijks interessant zijn? Een vreemde stad of plaats ontdek je het best door met een bekende van die stad mee te gaan. Je wilt die stad of plek ontdekken op de manier zoals de inwoners die ervaren. Waar zijn zij trots op, waar houden zij van en wat heeft die stad voor hen groot gemaakt? Voor iedereen die het Den Haag van de *locals* wil proeven en beleven is er nu totzo!

Totzo! organiseert fietstours door Den Haag. Ronald Schreurs, een van de initiatiefnemers: 'Wij kiezen bewust voor de fiets. Het is de ideale manier om de stad te ontdekken. Snel, schoon en leuk. Samen met de fietskoeriers van Den Haag, fiets-specialisten goed voor 16.000 stads-kilometers per jaar, zijn de mooiste en veiligste routes uitgestippeld.'

Er zijn diverse fietstochten, zoals de Beatstad Tour, de dagelijkse tour Den

Ronald Schreurs (rechts) bij het paleis Noordeinde, startpunt van de Smultour

Haag en de Haagse Taaltour. Nieuw dit jaar is de Haagse Smultour en er wordt een tour uitgezet met Den Haag Sculptuur om door middel van een bijzondere fietsroute met leuke

gidsen de bekende maar juist ook de onbekende kunst en architectuur van Den Haag onder de aandacht te brengen.

Kijk op www.totzo.org

'IK WIL FIETSEN' ONDERSTEUNT FIETSERS MET BEPERKING

De stichting Ik Wil Fietsen ontwikkelt diverse activiteiten voor mensen met een handicap die graag willen blijven fietsen. Dit kan gaan om sponsorritten om mensen te helpen die geen vergoeding krijgen voor een speciaal voor hem of haar geschikte fiets of om voorlichting geven op beurzen. Maar de stichting organiseert ook gezellige fietstochten met mensen die door een beperking moeilijk fietsen en toch eens met zijn 'allen' willen fietsen. Er is een website met informatie. Daar staan ook links naar fabrikanten en bedrijven die aanpassingen verzorgen. De website is bedoeld voor iedereen die graag wil fietsen, maar in het bijzonder voor mensen met een beperking.

Jan van Zelder, bestuurslid Stichting Ik Wil Fietsen: 'Als activiteiten-begeleider voor mensen met een

beperking, liep ik vaak tegen het probleem aan dat de mensen heel graag willen fietsen, maar de geschikte fietsen niet kunnen vinden. Omdat ik bekend ben met en in het ligfiets-wereldje, wist ik die fietsen wel te vinden. Zo heb ik mijn informatie, in die paar jaar, opgebouwd en uitgebreid. Fietsen is geweldig, maar je moet het wel zelf willen. Dat geldt ook voor mensen met een beperking. Het is heel verleidelijk je te laten vervoe- ren, maar als het nog kan, is zelf be- wegen heel belangrijk. Wel zou er

wat meer aandacht besteed kunnen worden aan de kwaliteit van de fiets- paden. Op een tweewieler is het al vaak geen pretje, maar probeer het eens met een driewieler!'

Van Zelder heeft zelf een fiets ont- worpen met vier wielen die geschikt is voor mensen met een handicap: de Rydtfiets. Op de website demon- streert hij deze fiets. Hier vindt u nog meer informatie. U kunt zich aanmel- den als vrijwilliger of als sponsor. Kijk op www.ikwilfietsen.nl

COLOFON

De Fietsbel is een periodieke uitgave van de Fietzersbond afdeling Haagse regio

website:

www.fietzersbondhaagse regio.nl

Redactieadres:

Postbus 11638

2502 AP DEN HAAG

E-mail: denhaag@fietzersbond.nl

Redactie:

Astrid van Vliet (redactiecoördinatie), Ruud Grosman, Conny Voordendag.

Aan dit nummer werkten mee:

Maarten Batenburg, Marc Beek, Chris Beer, Dick Bredeveld, Theo Ferguson, Daan Goedhart, Theo Hebing, Rob Jamin, Ank de Jong, Dick de Korte en Bob Molenaar

Foto's:

Dick Bredeveld, Haaglanden, Ank de Jong, Marc Beek en Astrid van Vliet

Opmaak:

Ruud Grosman.

Oplage van deze editie:

2000 exemplaren.

Druk:

Den Haag media groep

ISSN 0920-0363

Wij verzoeken lezers die willen reageren op stukken uit dit nummer, dit te doen voor 1 oktober

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of te weigeren. De inhoud van de artikelen in De Fietsbel geeft niet per definitie het officiële standpunt weer van de Fietzersbond afdeling Haagse regio.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de artikelen.

TRAP OP 22 JUNI **ALS** DE WERELD UIT!

Amyotrofische Laterale Sclerose (ALS) is een ernstige zenuw- en spierziekte, waarbij steeds meer spieren uitvallen. De ziekte leidt tot het overlijden van de patiënt. Er is nog geen medicijn tegen ALS, waardoor de ziekte dus ongeneeslijk is. Het is daarom van groot belang dat er meer onderzoek naar wordt gedaan. Daar is heel veel geld voor nodig.

Op 21 juni is het Wereld ALS-dag. Vanuit Den Haag wordt er een fietstocht georganiseerd op zondag 22 juni. De tocht in Den Haag start vanuit de fietswinkel 'Beer Transport-fietsen'. Mensen die geïnteresseerd zijn kunnen zich opgeven via de site www.stichting-als.nl of in de winkel

(Waldeck Pyrmontkade 116 in Den Haag). Er treden die dag twee bands op; het startschot wordt gegeven door Henk Bres. Ook is er een loterij en poppentheater. Het belooft een geweldig feest te worden waarvan het belangrijkste doel is: zoveel mogelijk geld inzamelen voor onderzoek naar deze vreselijke ziekte.

Nelleke den Herder
Chris Beer

Ik word lid van de Fietzersbond. Ik kies voor een:

- ☐ Lidmaatschap met elke 2 maanden het tijdschrift *Vogelvrije Fietser* (24 euro of meer)
- ☐ Steunlidmaatschap zonder *Vogelvrije Fietser* (12 euro)
- ☐ Jeugdlidmaatschap met tijdschrift. Ik ben jonger dan 18 jaar (9 euro)

Achternaam:

Tussenvoegsel:

Voorletter(s):

Geslacht: man/vrouw*

Geboortedatum (dd/mm/jjjj):

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

E-mail:

*doorhalen wat niet van toepassing is

Wilt u ons helpen de belangen van de fietsers in Nederland zo goed mogelijk te behartigen? Stuur dan deze bon ingevuld op naar de Fietzersbond, Antwoordnummer 4309, 3500 GE Utrecht (postzegel niet nodig).

KLACHTEN

Slecht wegdek, overhangend groen, glas op de weg, etc., etc.: dat betekent werk aan de winkel voor de *Dienst Stadsbeheer*. Het algemene telefoonnummer, van toepassing op alle stadsdelen van Den Haag, is 070- 353 3000. Of mail naar contactcentrum@dsb.denhaag.nl. Als het goed is, zou DSB binnen drie dagen in actie moeten komen. Is het probleem na enige tijd nog niet verholpen, meld dit dan ook aan ons secretariaat. Als uw klacht wel effect gesorteerd heeft willen we dat natuurlijk ook graag horen!

U kunt elders terecht met klachten over het beheer van de openbare ruimte in overige gemeenten:

- in gemeente Westland:
meldpunt leefomgeving; telefoon 0174 673499 of via internet: www.gemeentewestland.nl.
- in Leidschendam-Voorburg:
meldpunt openbare ruimte; telefoon 070-3009000; e-mail: meldpuntopenbareruimte@leidschendam-voorborg.nl
- in Rijswijk:
meldpunt openbare ruimte; telefoon 070 - 3261 999 of via het meldpunt openbare ruimte van de gemeentelijke website www.rijswijk.nl
- in Wassenaar:
meldpunt openbare ruimte; telefoon 070- 5122265;
e-mail meldpunt@wassenaar.nl
- in Zoetermeer:
via de gemeentelijke website www.zoetermeer.nl kunt u verschillende formulieren invullen met uw klachten of suggesties.

HANDIGE ADRESSEN

Fietsersbond, Landelijk Bureau
Postbus 2828
3500 GV Utrecht
030 - 291 81 71
info@fietsersbond.nl
www.fietsersbond.nl

Haags Milieucentrum
Groot Hertoginnelaan 203
2517 ES Den Haag
070 - 305 02 86
info@haagsmilieucentrum.nl
www.haagsmilieucentrum.nl

Gemeenten in de regio

Den Haag
Spui 70
Postbus 12 600
2500 DJ Den Haag
070- 353 3000

Leidschendam-Voorburg
Koningin Wilhelminalaan 2
2264 BM Leidschendam
070 - 300 9000
Raadhuisstraat 47a,
2271 DG Voorburg
070 - 300 9000

Wassenaar
Johan de Wittstraat 45
Postbus 499
2240 AL Wassenaar
070 - 5122222

Rijswijk
Bogaardplein 15,
2284 DP Rijswijk
070 - 326 10 00

Midden-Delfland
Keenenburgweg 55
2636 GL Schipluiden
015-3804111

Westland
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk
0174 - 673 673

Zoetermeer
Stadhuisplein 1
2711 EC Zoetermeer
Bezoekersingang: Markt 10
079 - 346 8000

FIETSRUTEPLANNER ZUID-HOLLAND

Automobilisten en voetgangers konden al langer hun route uitstippelen met een digitale routeplanner. Maar voor fietsers bestond die mogelijkheid slechts in beperkte mate. Daar is nu verandering in gekomen: bestaande routeplanners zijn verbeterd. Voor het woon-werkverkeer wilt u graag de snelste route, maar voor bijvoorbeeld een tochtje op zondagmiddag met uw kinderen zoekt u een fietsroute door een groen gebied. Voor het uitstippelen van beide routes kunt u de digitale fietsrouteplanner gebruiken. Deze is ontwikkeld door de provincie Zuid-Holland en de Fietsersbond.

provincie **HOLLAND**
ZUID

De Fietsrouteplanner voor de provincie Zuid-Holland vindt u niet via de site van de Fietsersbond, maar via de site van de provincie:
www.zuid-holland.nl/index.htm, onder *fietsrouteplanner*.